

2019

Frende Holding AS

Kvartalsrapport 4. kvartal

Konsernet Frende

Konsernet Frende Forsikring består av morselskapet Frende Holding AS som forvalter eierskapet i de heleide datterselskapene Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Frende Holding AS eies av 15 frittstående sparebanker,

Forsikringsvirksomhetene drives fra konsernets hovedkontor i finanshuset Jonsvoll i Bergen, men er basert på distribusjon gjennom eierbankenes omfattende kontornettverk i sine respektive geografiske nedslagsfelt, via egne salgssentre i franchisekanalen, og via elektronisk distribusjon gjennom eierbankene, partnere og frende.no.

Hovedtrekk per 31.12.19 (31.12.18)

- Bestandspremie i konsernet 31.12.2019 er MNOK 3.086 (2.889) en vekst på 7 %.
- Resultat før skatt per 4. kvartal var MNOK 401 (44,1).
- Skadeprosent for egenregning Skadevirksomheten var 77,4 (81,5 %)
- Erstatningsandel i livvirksomheten var 59,4 (62 %)
- Kostnadsprosent skadevirksomhet var 17,8 (18,6 %)
- Kostnadsandel livvirksomheten var 127 (125 %)
- Finansavkastning var MNOK 247,7 (25,2), tilsvarende 6,1 (0,7 %).

Resultat per 31.12.19

Resultat før skatt og andre resultatkomponenter per 4. kvartal 2019 er MNOK 401, mens 4. kvartal isolert ga et resultat før skatt på MNOK 128,1, mot et negativt resultat på MNOK 16,4 samme kvartal 2018.

Forsikringsteknisk resultat i fjerde kvartal har vært godt i Skadevirksomheten, og gir et akkumulert teknisk resultat på MNOK 76,7 (-9,2). Livvirksomheten leverer et svært godt risikoresultat på MNOK 154,3 (112,5), som er det beste risikoresultatet noensinne.

Finansresultat per 4. kvartal er på 247,7 (25,2), som gir en avkastning på 6,1 %. Konsernet har rentekostnader knyttet til ansvarlig lån på MNOK 19.

Frende konsernet hadde per 4. kvartal brutto forfalt premie på MNOK 3 121,8 (2 913,1). Forfalt premie omfatter risikopremie fra Skade, risikopremie fra Liv, samt sparepremie på IPS og IBP avtaler i Liv. Opptjent premie for egen regning eks. sparepremie var MNOK 2 603,9 (2 338,3).

Erstatningskostnader for egenregning var MNOK 1 818,9 (1 718,1), fordelt på MNOK 1 554,9 (1 422,4) i betalte skader og MNOK 262,0 (291,5) i endring erstatningsavsetning og avsatt premiereserve for egenregning. I tillegg er det avgitt innskuddsreserver på MNOK 106,4 (125,3).

Skadevirksomheten gir en skadeprosent for egen regning på 77,4 (81,5). Totalt er andelen av storskader på nivå med fjoråret, sett i forhold til premienivået. Positiv utvikling i forhold til fjoråret er vesentlig relatert til god utvikling i frekvensskader.

Livvirksomheten har et svært godt risikoresultat også i 4. kvartal. Totalt risikoresultat hittil er det høyeste i selskapets historie målt i kroner, mens erstatningsandel per 4. kvartal ender på 59,4 % mot 62 % foregående år.

Frende konsernets totale netto finansinntekter på MNOK 247,7 (25,2) refererer seg til avkastning på plassering i aksjefond, renteportefølje og eiendom, fratrukket rentekostnader knyttet til ansvarlig lån. Årets avkastning ble 6,1 (0,7%) etter god utvikling i finansmarkedet. Konsernet har felles forvaltning

av kollektiv portefølje og selskapsportefølje. Konsernets kapitalforvaltning er fokusert på diversifisering og moderat risiko, og anses å ha en profil som er tilnærmet bransjepraksis.

Forsikringsrelaterte driftskostnader er på MNOK 659,7 (648,5). Kostnadsnivå er stabilt, og det er fortsatt fokus på effektivisering og automatisering av driften, samt digitalisering av kundeprosessene.

Resultat før skatt og andre resultatkomponenter i Frende konsernet per 4. kvartal 2019 ble MNOK 400,5 (44,1)

Totalresultatet viste et overskudd på MNOK 322,5, mot MNOK 24,9 per 4.kvartal 2018.

Balanse

Forvaltningskapitalen i Frende konsernet per 4. kvartal var MNOK 10 245,0 (8 858,1), en økning på 15,7 %. Kundeporteføljen utgjør totalt MNOK 5 461 mot MNOK 4 470 samme tid i 2018.

Herav er investeringsvalgporteføljen MNOK 4 258 (3 327), og kollektivporteføljen MNOK 1 204 (1 143).

Finansielle investeringer i kollektiv og selskapsporteføljen utgjør totalt MNOK 4 879,3 mot MNOK 4 394 i 2018, tilsvarende 11 % økning fra foregående år.

Konsernets egenkapital utgjorde pr. 31.12.19 MNOK 1 456 mot MNOK 1 334 i balanse pr. 31.12.18, og dette utgjorde 14,2 % av forvaltningskapitalen mot 15,1 % foregående år.

Frende konsernet gjennomførte i 3.kvartal en kapitalnedsettelse med tilbakebetaling på MNOK 200.

Konsernet har ingen gjeld utover ansvarlig lån, lån eller lånerammer foruten de forpliktelser som følger av selskapets drift og ordinære virksomhet. Som ledd i restrukturering av kapitalen i konsernet ble det i 2018 tatt opp et ansvarlig lån på MNOK 425 i Frende Holding AS.

Framtidsutsikter

Styret mener at selskapet har et godt fundament for lønnsom vekst. Distribusjonen til eierbankenes kunder har vært vellykket, og her er fortsatt et stort potensiale for ytterligere vekst.

Det er gjennom året gjort en rekke gode tiltak for å styrke lønnsomheten innen skadeforsikringsproduktene, og en ser gode effekter i 2019. Det ventes ytterligere effekter av dette i 2020

Organisasjonen er styrket gjennom fjoråret for å sikre kapasitet og kompetanse for fokus på effektivisering og utvikling av smidige kundeprosesser gjennom digitalisering.

Styret i Frende Holding AS

Bergen, 29. januar 2020

Frende Holding konsern

Resultatregnskap

	4. kv 2019	4. kv 2018	01.01 - 31.12.2019	01.01.-31.12.2018
Driftsinntekter				
Premieinntekter fra skadeforsikring	518 399 883	486 495 797	2 024 092 786	1 849 045 747
Premieinntekter livsforsikring	137 311 477	115 443 240	1 163 244 461	941 838 377
Andre inntekter	3 456 853	3 227 463	13 817 838	12 928 975
<i>Sum driftsinntekter</i>	<u>659 168 213</u>	<u>605 166 500</u>	<u>3 201 155 085</u>	<u>2 803 813 099</u>
Verdiendring på investeringsvalgporteføljen				
Liv	188 138 458	-241 305 262	484 122 559	-216 211 725
Netto inntekter fra investeringer				
Realisert og urealisert gevinst / tap på finansielle eiender	69 169 264	-49 189 022	262 616 133	24 165 759
Renteinntekter	731 318	107 234	3 996 474	1 043 785
Rentekostnader	-4 921 854	-	-18 892 076	
<i>Sum inntekter fra investeringer</i>	<u>64 978 728</u>	<u>-49 081 788</u>	<u>247 720 532</u>	<u>25 209 544</u>
Sum driftsinntekter og netto inntekter fra investeringer	912 285 399	314 779 450	3 932 998 176	2 612 810 918
Erstatningskostnader og endring forsikringstekniske avsetninger				
Erstatningskostnader skadeforsikring	-364 008 464	-319 714 583	-1 566 580 204	-1 507 362 710
Erstatningskostnader livsforsikring	-90 270 863	-132 390 070	-358 733 979	-336 125 124
Endring forsikringstekniske avsetninger livsforsikring	-145 378 012	328 427 490	-947 476 674	-76 745 573
<i>Sum erstatningskostnader og endring forsikringstekniske avsetninger</i>	<u>-599 657 339</u>	<u>-123 677 163</u>	<u>-2 872 790 857</u>	<u>-1 920 233 407</u>
Driftskostnader				
Driftskostnader skadeforsikring	-112 556 595	-96 971 011	-382 256 870	-350 901 415
Driftskostnader livsforsikring	-71 073 945	-109 165 236	-273 522 767	-292 758 700
Andre driftskostnader konsern	-915 776	-1 378 760	-3 927 419	-4 841 928
<i>Sum driftskostnader</i>	<u>-184 546 316</u>	<u>-207 515 007</u>	<u>-659 707 056</u>	<u>-648 502 043</u>
Sum erstatningskostnader og driftskostnader	-784 203 655	-331 192 170	-3 532 497 913	-2 568 735 450
Periodens resultat før skattekostnad	<u>128 081 744</u>	<u>-16 412 720</u>	<u>400 500 263</u>	<u>44 075 467</u>
Skattekostnad	-24 354 380	-5 930 989	-78 434 732	-19 405 392
Resultat før andre resultatkomponenter	<u>103 727 364</u>	<u>-22 343 709</u>	<u>322 065 531</u>	<u>24 670 075</u>
Netto andre resultatkomponenter	468 917	222 985	468 917	222 985
Totalresultat	<u>104 196 281</u>	<u>-22 120 724</u>	<u>322 534 448</u>	<u>24 893 061</u>
Resultat per aksje	15,4	-3,3	47,7	3,7

Frende Holding konsern

Balanse

EIENDELER	31.12.2019	31.12.18
Immaterielle eiendeler		
Andre immaterielle eiendeler	37 056 851	48 220 615
Sum immaterielle eiendeler	<u>37 056 851</u>	<u>48 220 615</u>
Finansielle eiendeler		
Aksjer, andeler og obligasjoner	4 875 022 528	4 168 714 005
Plasseringsmidler bank	4 263 069	225 599 909
	<u>4 879 285 597</u>	<u>4 394 313 914</u>
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse		
Gj.forsikring av ikke opptjent bruttopremie	13 335 467	13 772 838
Gj.forsikringsandel av erstatningsavsetning	91 627 349	127 366 789
	<u>104 962 816</u>	<u>141 139 627</u>
Fordringer		
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	766 483 231	726 607 726
Fordring i forbindelse med gjenforsikrings - forretninger	39 237 047	38 227 782
Andre fordringer	-	-
	<u>805 720 278</u>	<u>764 835 508</u>
Andre eiendeler		
Varige driftsmidler	15 937 484	16 194 279
Kasse, bank	104 940 229	114 092 687
Eiendeler ved skatt	-	-
	<u>120 877 713</u>	<u>130 286 966</u>
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		
Forskuddsbetalte kostnader	39 407 036	52 110 585
Investeringer i investeringsvalgporteføljen		
Andre finansielle eiendeler	4 257 699 304	3 327 174 802
Sum eiendeler	<u>10 245 009 595</u>	<u>8 858 082 017</u>
EGENKAPITAL OG GJELD	31.12.19	31.12.18
Innskutt egenkapital		
Aksjekapital (6.760.000 aksjer pål. kr. 100,-)	476 000 000	676 000 000
Overkursfond	80 688 618	80 688 618
Sum innskutt egenkapital	<u>556 688 618</u>	<u>756 688 618</u>
Opptjent egenkapital		
<i>Fond</i>		
-Risikoutjevningfond	75 566 673	65 844 567
-Avsetning til garantiordningen	84 200 000	75 300 000
-Avsetning til naturskadefondet	-	-
<i>Annen opptjent egenkapital</i>		
Annen egenkapital/ udisp årsresultat	739 892 424	435 980 082
	<u>899 659 097</u>	<u>577 124 649</u>
Sum egenkapital	<u>1 456 347 715</u>	<u>1 333 813 267</u>
Ansvarlig lån	425 000 000	425 000 000
Forsikringsmessige avsetninger		
Forsikringstekniske avsetninger livsforsikring	5 314 156 524	4 283 985 301
Forsikringstekniske avsetninger skadeforsikring	2 618 465 018	2 400 904 351
	<u>7 932 621 542</u>	<u>6 684 889 652</u>
Avsetning for forpliktelse		
Pensjonsforpliktelse	37 288 518	35 511 791
Gjeld til reassurandør	12 894 532	73 228 651
Utsatt skatt	46 811 648	29 385 154
Betalbar skatt	83 207 294	41 939 842
Annen gjeld	188 525 579	180 066 891
	<u>368 727 571</u>	<u>360 132 329</u>
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		
Andre påløpte kostnader	62 312 767	54 246 769
Sum egenkapital og gjeld	<u>10 245 009 595</u>	<u>8 858 082 017</u>

Frende Holding konsern

Endringer i egenkapital

	Aksjekapital	Overkursfond	Risiko- utjevningfond	Avsetning til garantiordningen	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.18	676 000 000	80 688 618	59 231 626	67 000 000	425 999 963	1 308 920 207
Endring garantiavsetning						-
Endring risikoutjevningfond			-			-
Periodens disponering opptjent egenkapital					24 893 061	24 893 061
Egenkapital pr. 31.12.18	676 000 000	80 688 618	59 231 626	67 000 000	450 893 024	1 333 813 267
Egenkapital pr 01.01.19	676 000 000	80 688 618	65 844 567	75 300 000	435 980 082	1 333 813 267
Kapitalnedsettelse	-200 000 000					-200 000 000
Endring garantiavsetning				8 900 000	-8 900 000	-
Endring risikoutjevningfond			9 722 106		-9 722 106	-
Periodens disponering opptjent egenkapital					322 534 448	322 534 448
Egenkapital pr. 31.12.19	476 000 000	80 688 618	75 566 673	84 200 000	739 892 424	1 456 347 715

Solvens II

Solvens II - regelverket ble innført 01.01.2016. Basert på beregninger ved utgangen av 4. kvartal 2019 er solvensmarginen innenfor målsatt solvensmargin for foretakene i Frende Holding Konsern.

Frende Holding konsern

Kontantstrøm konsern

	01.01 - 31.12.19	01.01.-31.12.18
<i>Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</i>		
Netto innbetalt til premier	2 779 921 932	2 629 014 067
Netto kontantstrøm reassuransé	-47 533 331	-58 351 380
Finansinntekter	110 140 489	100 441 990
Andre inntekter/ andre kostnader	12 478 746	13 007 160
Utbetalte erstatninger	1 681 554 341	1 569 910 613
Forsikringsrelaterte driftskostnader	595 680 354	479 105 449
Betalt skatt	19 896 295	54 410 345
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	557 876 846	580 685 430
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>		
Netto investert i aksjer datterselskap		
Nettoinvestert i finansielle eiendeler	568 728 485	629 485 445
Netto investert i driftsmidler	2 158 245	6 522 347
Netto investert i immaterielle eiendeler	17 479 416	34 367 558
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-588 366 146	-670 375 350
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
<i>Ansvarlig lån</i>		425 000 000
Betalt utbytte	-200 000 000	-65 000 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-200 000 000	360 000 000
Netto likviditetsendring	-230 489 300	270 310 080
Likviditetsbeholdning inngående i perioden	339 692 596	69 382 517
Likviditetsbeholdning utgående i perioden	109 203 298	339 692 596

Frende Holding- Konsern

Note 1 Regnskapsprinsipper

Delårsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34. Regnskapsprinsippene benyttet i delårsrapporten er de samme som er lagt til grunn i årsregnskapet for 2018.

Regnskapet er ikke revidert.

Note 2 Spesifikasjon premieinntekter og erstatninger

	31.12.19			31.12.18		
	Skadeforsikring	Livsforsikring	Konsern	Skadeforsikring	Livsforsikring	Konsern
Premieinntekter for egen regning						
Forfalt bruttopremie	2 117 667 413	1 004 111 338	3 121 778 751	1 979 726 487	933 342 599	2 913 069 086
- Avgitt gjenforsikringspremie	-41 472 316	-1 291 670	-42 763 986	-39 061 816	-51 000 315	-90 062 131
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie	-51 664 940		-51 664 940	-93 034 610		-93 034 610
- Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	-437 371		-437 371	1 415 686	-	1 415 686
Overført premiereserve fra andre		160 424 793	160 424 793		59 496 093	59 496 093
Sum premieinntekter for egen regning	2 024 092 786	1 163 244 461	3 187 337 247	1 849 045 747	941 838 377	2 790 884 124
	Skadeforsikring	Livsforsikring	Konsern	Skadeforsikring	Livsforsikring	Konsern
Erstatninger for egen regning						
Brutto betalte erstatninger	1 408 087 360	165 027 701	1 573 115 061	1 310 365 718	130 478 958	1 440 844 676
-Gjenforsikringsandel av betalte erstatninger	-3 193 249	-15 049 268	-18 242 517	-2 556 117	-15 330 301	-17 886 418
Brutto endringer i erstatningsavsetninger	165 895 727	16 620	165 912 347	198 699 609	46 170 530	244 870 139
- Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger	-4 209 634	39 949 073	35 739 439	853 500	-15 079 230	-14 225 730
Overføring av premiereserve til andre		108 439 280	108 439 280		129 065 937	129 065 937
Sum erstatningskostnader for egen regning	1 566 580 204	298 383 406	1 864 963 610	1 507 362 710	275 305 894	1 782 668 604
Endring premiereserveavsetning		82 677 930	82 677 930		70 781 032	70 781 032
-Gjenforsikringsavsetning av premiereserve		-22 327 357	-22 327 357		-9 961 802	-9 961 802
Endring premiereserveavsetning for egen regning		60 350 573	60 350 573		60 819 230	60 819 230
Sum erstatningskostnader	1 566 580 204	358 733 979	1 925 314 183	1 507 362 710	336 125 124	1 843 487 834

Note 3 Nøkkeltall i skadeforsikring

	31.12.19	31.12.18
Kostnadsandel	18,8 %	19,0 %
Skade % E/R	77,4 %	81,5 %
Combined Ratio	96,2 %	100,5 %
Skade % Brutto	76,2 %	80,0 %